

SÈRIE 3

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant, però hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta***Explicar breument el contingut del text.*** (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, en cap sentit es pot esperar un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les següents idees:

- (i) En aquest text es defensa que no hi ha principis innats, i es fa de dues maneres:
- (ii) Primer, s'assenyala que l'argument principal a favor de l'existència de principis innats no és correcte: a partir de l'assentiment universal no es pot concloure que hi ha principis innats, si és que es pot explicar que hi hagi assentiment general sense assumir aquests principis innats.
- (iii) Segon, es dona un argument en contra de l'existència de principis innats: Si hi haguessin principis innats haurien de ser universals, però, diu Locke, no hi ha principis universals.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les dues idees següents:

- (i) Suposar que el que crec real no és més que un somni no posa en dubte les veritats més generals, com ara les veritats de les matemàtiques.
- (ii) Tot i així no puc estar segur ni tan sols de les proposicions sobre matemàtiques perquè me les podria estar fent creure un ésser maligne i molt poderós.

• L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne no té en absolut perquè fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és tractar d'una forma o altra les idees que s'indiquen.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «principis pràctics»: Regles que guien l'acció
- b) «inherent a l'ànima»: quelcom que l'ànima té i que no podria deixar de tenir.

Opció B)

- a) «extensió»: capacitat d'ocupar espai.
- b) «geni maligne»: ésser molt poderós i malvat, que podria ser capaç de confondre'm sobre tot allò que jo crec saber.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte: les idees que siguin pertinents per a la afirmació que es vol explicar i les raons per les quals aquestes idees expliquen l'afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre el que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria

- (i) Explicar què vol dir que un principi sigui innat
- (ii) presentar els diferents arguments que Locke dona en contra de l'existència de principis innats a l'Assaig; Llibre I, cap. I, seccions 2 a 5. És a dir:
- (iia) Explicar amb les pròpies paraules de l'estudiant les raons en contra de l'argument principal per a defensar que hi ha principis innats (que s'expliquen en el segon paràgraf del text de l'examen):
L'argument principal a favor de l'innatisme parteix de la premissa que hi ha principis que tothom accepta i conclou que això mostra que hi ha principis innats; Locke objecta que la conclusió no se segueix de la premissa: del fet que tothom assenteixi a un principi no es pot concloure que sigui innat: pot ser que la raó per la qual tothom hi assenteixi sigui una altra –i no el fet que sigui innat.
- (iib) L'argument de Locke en contra que hi hagi principis innats (que es comença a presentar en el tercer paràgraf del text de l'examen):
si hi haguessin principis innats serien universals, però no hi ha cap principi universal: els nens i els idiotes no coneixen alguns dels candidats més clars a ser principis universals
- (iic) L'argument de Locke contra l'intent de defensar l'innatisme davant l'objecció de (iib) dient: “els principis són innats però cal temps per a que la ment els reconegui” (Locke objecta: si diem això, aleshores no hi ha cap diferència entre els principis innats i qualsevol altre principi vertader que algú pugui arribar a conèixer al llarg de la seva vida).

Opció B) La màxima puntuació requeriria referir-se, d'una forma o una altra, a:

- (i) El projecte de Descartes de dubte metòdic.
- (ii) Els arguments per dubtar d'allò que ens diuen els sentits, que es basen en que a vegades aquests ens enganyen.
- (iii) L'argument del somni, i com aquest no sembla aplicar-se a les veritats més generals.
- (iv) L'argument del geni maligne.
- (v) Explicar molt breument com Descartes resol el dubte: (a) Descartes arriba a una primera veritat “jo penso, jo existeixo”, (b) La claredat i distinció com a marques del coneixement segur, (c) La bondat i omnipotència de Déu com a garants del coneixement.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre. (2 punts)

S'ha de tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment a la comparació, o fer-ne la caracterització implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta***Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi.*** (2 punts)

En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta de l'estudiant pot també, és clar, consistir en explicar, de forma raonada, perquè de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte, ni tampoc el fet que l'alumne ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs,

(a) El grau de comprensió que es demostrï sobre la tesi a discutir

(b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

En referència a l'opció (A), hi ha moltes maneres possibles de respondre bé a aquesta pregunta (i obtenir els 2 punts). Ara bé, una de les formes més naturals d'encarar la resposta a aquesta pregunta és establint una diferència entre facultats o capacitats (que ens possibiliten aprendre), i els coneixements que un pot adquirir (o les proposicions que un pot aprendre) gràcies a que té aquestes capacitats; i es pot observar que negar que hi hagi coneixements innats és perfectament compatible amb creure que hi ha capacitats innates que ens permeten adquirir coneixements a partir de l'experiència. En qualsevol cas, un estudiant pot obtenir la màxima puntuació en aquesta pregunta encara que l'enfoqui d'una altra manera –sempre que la seva resposta es correspongui amb la pregunta que es formula.

SÈRIE 4

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant, però hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta***Explicar breument el contingut del text.*** (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti els límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, en cap sentit es pot esperar un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri una mínima comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les dues idees bàsiques següents:

- (i) La dialèctica és el que permet conèixer l'essència de les coses, i la essència del bé
- (ii) El governant cal que conegui la idea del bé i, per tant, se l'ha d'educar en la dialèctica

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les dues idees bàsiques següents:

- (i) Si un legislador actua de forma contrària a la protecció de la llibertat i els bens del poble, aquest legislador es posa en estat de guerra amb el poble.
- (ii) Dir al poble que es pot rebel·lar contra el legislador que no compleix la seva tasca no és fer quelcom que pugui causar de forma il·legítima que hagi aldarulls, sinó que el que causaria els aldarulls seria la conducta inadequada dels dirigents que no compleixen amb el seu deure.

• L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne no té en absolut perquè fer el seu resum distingint justament els dos apartats que s'indiquen en els criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és tractar d'una forma o altra les idees que s'indiquen en els criteris. I no totes aquestes idees tenen el mateix pes, i per això no es poden avaluar de forma autònoma.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «l'essència de les coses»: allò que fa que les coses siguin el que són
- b) «el bé en si»: la idea de bé

Opció B)

- a) «rebels»: aquells que s'oposen per força a l'ordre que estableixen les lleis
- b) «legisladors»: aquells que tenen l'autoritat per promulgar lleis

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta***Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.*** (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte: les idees que siguin pertinents per a la afirmació que es vol explicar i les raons per les quals aquestes idees expliquen l'afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre el que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Els trets bàsics de l'epistemologia de Plató: la distinció entre opinió i ciència
- (ii) Distinció entre aparença i essència de les coses
- (iii) La distinció platònica entre els diferents graus de coneixement, i les seves facultats associades. La dialèctica com elevació des de les aparences a l'essència
- (iv) El bé com a idea suprema i la dialèctica com a mitjà per a conèixer la idea de bé.

Opció B) La màxima puntuació requeriria referir-se a:

- (i) Els trets bàsics de la concepció política de Locke: drets naturals i estat de la naturalesa, contracte social, la naturalesa del poder polític.
- (ii) Situacions que farien que el govern no complís la funció per a la qual es va establir, i que farien que fos legítim desobeir-lo i destituir-lo.

Quarta pregunta***Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre.*** (2 punts)

S'ha de tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment a la comparació, o fer-ne la caracterització implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta***Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi.*** (2 punts)

En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta de l'estudiant pot també, és clar, consistir en explicar, de forma raonada, perquè de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte, ni tampoc el fet que l'alumne ignori fets o arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs,

(a) El grau de comprensió que es demostrï sobre la tesi a discutir

(b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Respecte a l'opció B), en el cas en que l'estudiant es faci seu el que diu Locke sobre aquesta qüestió en el text, és imprescindible que no es limiti simplement a repetir o parafrasejar les paraules de Locke, sinó que cal que expressi les diferents idees amb les seves pròpies paraules, mostrant així que les entén i se les fa seves.